

Skatteutskottets yttrande

1981/82:1 y

över en motion om finansiering av den obligatoriska trafikförsäkringen med höjd bensinskatt

Till lagutskottet

Sedan lagutskottet berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över motion 1980/81:685 av Sture Ericson m. fl. (s) får skatteutskottet anföra följande.

Motionärerna vill finansiera den obligatoriska trafikförsäkringen för bensindrivna motorfordon genom höjda drivmedelsskatter – närmast genom en höjning av bensinskatten – och anser att vägtrafikskatteutredningen bör få tilläggsdirektiv att utreda denna fråga.

Bakgrunden till yrkandet är vägtrafikskatteutredningens förslag att slopa fordonsskatten för bensindrivna motorfordon och ersätta den med höjd bensinskatt. Utredningen har funnit att man genom att höja bensinskatten med 33 öre per liter skulle täcka kostnaderna för fordonsskatt och registerhållningsavgift. De administrativa vinsterna beräknas medföra besparingar på omkring 50 milj. kr. Förslaget har remissbehandlats och därvid mött invändningar främst från den inhemska bilindustrin. Regeringen har ännu inte tagit ställning i frågan.

Motionärerna motiverar sitt yrkande med hänvisning till utredningens uttalanden om att väsentliga rationaliseringsvinster skulle gå förlorade om systemet med frivilligavställningar måste behållas på grund av trafikförsäkringssystemet. Utredningen förordar därför att trafikförsäkringssystemet ses över. Med nuvarande försäkringssystem smiter enligt motionärernas mening tiotusentals bilägare från att betala sina premier för den obligatoriska trafikförsäkringen, och detta drabbar de laglydiga bilägarna i form av högre premier. Motionärerna anser att en finansiering av den obligatoriska trafikförsäkringen via drivmedelsskatterna skulle kunna tänkas medföra så betydande rationaliseringsvinster att de motiverar det begärda utredningsuppdraget.

I remissyttranden över motionen tillbakavisar företrädarna för trafikförsäkringsbolagen motionärernas uppgifter om omfattningen av premiesmitningen. Enligt trafikförsäkringsföreningen skulle antalet permanenta syndare vara tämligen litet. Föreningen understryker också att det uppörds-system som motionärerna förordar hur det än utformas kommer att medföra komplikationer och ökade kostnader för fordonsägarna. Sistnämnda synpunkter understryks särskilt av Folksam, som i övrigt i sitt avstyrkande yttrande framhåller betydelsen av de riskskiljande faktorer som ingår i nuvarande bonussystem men som skulle gå förlorade vid en finansiering

grundad på bensinförbrukningen. Sistnämnda metod medför i normalfallet att en personbil får sju gånger högre försäkringskostnad än en motocykel medan ett beaktande av bonus och skadefrekvenser m. m. i dagens system innebär att motocykelns premie i genomsnitt blir 2,8 gånger så hög som bilens.

Skatteutskottet vill först konstatera att det föreligger en viktig skillnad mellan vägtrafikskatteutredningens förslag och motionärernas. Det kan knappast resas några principiella invändningar mot utredningens tanke att slopa en skatteform och ersätta inkomstbortfallet genom höjning av en annan skatt i det fall huvuddelen av båda skatterna ändå betalas av samma förbrukare. Däremot kan det knappast påvisas några fall där staten skattevägen tar in särskilda medel för att bestrida direkta kostnader i en verksamhet, som bedrivs av enskilda företag, inte ens när denna verksamhet är obligatorisk. En sådan beskattning skulle enligt utskottets mening vara förenad med betydande olägenheter. Den skulle bl. a. innebära att en viss del av bensinskatten skulle vara specialdestinerad till en särskild regleringsfond, vilket strider mot riksdagens tidigare avståndstagande från specialdestination av skatter. Skattens höjd skulle till denna del få bestämmas med utgångspunkt i de sammanlagda resultaten av trafikförsäkringsbolagens verksamhet, vilket kan leda till växlande skattesatser, som i så fall måste fastställas i efterhand. Ett sådant system skulle också uppenbarligen vara konkurrenshämmande och motverka rationaliseringssträvandena inom försäkringsbranschen.

Sammanfattningsvis finner utskottet att riksdagen har anledning att mera ingående pröva yrkandet i motionen endast om vägtrafikskatteutredningens förslag om avveckling av fordonsskatten och höjning av bensinskatten leder till lagstiftning. Även om detta förslag genomförs måste det emellertid av de skäl utskottet ovan redovisat anses ytterst tveksamt om de eventuella fördelarna av motionärernas förslag kan anses uppväga därav uppkommande olägenheter. Med hänsyn härtill anser utskottet sig inte kunna förorda bifall till motion 1980/81:685.

Stockholm den 27 oktober 1981

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wärnberg (s), Knut Wachtmeister (m)*, Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Wilhelm Gustafsson (fp), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s), Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Curt Boström (s), Ingemar Hallenius (c)*, Bo Forslund (s), Anita Johansson (s) och Bernt Ekinge (fp)*.

* Ej närvarande vid yttrandets justering.